

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XIX
Nr. 884
Vineri 3 febr.
1967
4 pag. 23 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

CIFRE DE ADÎNCĂ SEMNIFICAȚIE

Din Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale a Republicii Socialiste România pe anul 1966.

• Cheltuielile de la bugetul statului pentru acțiunile social-culturale au fost de

23,6 MILIARDE LEI,

cu 8 la sută mai mult decât în 1965, reprezentând în medie, pe o familie, circa 4 000 lei.

• Pentru învățămînt au fost cheltuite

7,2 MILIARDE LEI,

cu 10,2 la sută mai mult decât în 1965

• În învățămîntul de cultură generală, mediu, profesional și tehnic au fost date în folosință

PESTE 2 600 SĂLI DE CLASĂ;
LABORATOARE, ATELIERE.

• S-au construit cămine studențești cu o capacitate de CIRCA 2 000 DE LOCURI, cantine cu o capacitate de deservire pentru

3 600 PERSOANE.

• În școlile de toate gradele au fost cuprinși

ESTE 3.635.000 ELEVII.

• Din anul 1966/1967 au început să funcționeze liceele de specialitate (industriale, agricole, economice, pedagogice), cu un număr de

PESTE 35.600 ELEVII.

• În învățămîntul superior NUMĂRUL STUDENȚILOR A AJUNS LA 134.000

• În anul 1966 învățămîntul superior a dat economiei naționale un număr de

PESTE 22.000

INGINERI, ECONOMIȘTI, MEDICI, CADRE DIDACTICE ȘI ALȚI SPECIALIȘTI

• Învățămîntul tehnic și profesional a dat economiei naționale

81.660

TEHNICIENI, MAIȘTRI ȘI MUNCITORI CALIFICAȚI

Una din noile clădiri construite în anul 1966, a Complexului studentesc din orașul Cluj.

PLENARA COMITETULUI UNIUNII SINDICATELOR DIN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Luni, 30 ianuarie a.c., a avut loc plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt, Știință și Cultură, la care au participat membrii și membrii supleanți ai comitetului.

La lucrările plenei au participat tovarășii Ion Teoreanu, șef de secție la C.C. al P.C.R., și Dumitru Gheorghiu, vicepreședinte al Consiliului Central al U.G.S.R.

Ca invitați au luat parte tovarășii Virgil Cazacu, președintele Comitetului de Radiodifuziune și Televiziune, Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului, Vasile Dinu, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, conducători ai unor instituții de învățămînt, știință și cultură, ziaristi.

Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 21-23 decembrie 1966 a făcut o analiză profundă și multilaterală a problemelor de mare actualitate ale construcției noastre socialiste și a definit cu deosebită claritate sarcinile spre rezolvarea cărora trebuie concentrate toate forțele în vederea ridicării eficienței întregii activități, astfel încît să se asigure progresul rapid al economiei naționale, al științei, artei și culturii românești. În cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor plenei, tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, subliniind succesele obținute, a scos în evidență și lipsurile înregistrate în diferite domenii și a dat indicații de înaltă valoare teoretică și practică pentru îmbunătățirea continuă a muncii, pentru creșterea calității acesteia în toate sectoarele de activitate. Organele și organizațiile sindicale, activ sindical, toți lucrătorii din învățămînt, știință și cultură, găsesc în analiza făcută la Plenara C.C. al P.C.R., în indicațiile cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, un îndreptar prețios în munca pe care o desfășoară pentru desăvîrșirea construcției socialiste, pentru continuarea înfloririi patriei noastre.

Datorită grijii deosebite pe care Partidul Comunist Român și Guvernul Republicii Socialiste România o acordă pregătirii și educării tineretului, învățămîntul de toate gradele cunoaște o continuă dezvoltare. În anul 1966 a sporit baza materială a școlilor. Au fost date în folosință peste 2 600 noi săli de clasă, s-a realizat mai bine aprovizionarea școlilor cu material didactic. S-a îmbunătățit compoziția profesională a corpului didactic din învățămîn-

tul de cultură generală. Școlile profesionale și tehnice au dat producției, în anul care a trecut, un număr de circa 64 000 de muncitori și 10 300 cadre medii de specialitate, iar instituțiile de învățămînt superior peste 22 000 de ingineri, economiști, cadre didactice, medici, oameni de artă și cultură, precum și alți specialiști cu pregătire superioară. S-a acordat o atenție deosebită îmbunătățirii conținutului și mai bunei organizări a învățămîntului. Învățămîntul universitar și pedagogic a cunoscut o nouă dezvoltare, îndeosebi prin înființarea Universității din Craiova. O dată cu începerea acestui an școlar au fost date în folosință noi amfiteatre, laboratoare, cămine și cantine, îmbunătățindu-se continuu baza materială a învățămîntului.

În cursul anului 1966 s-au obținut realizări importante și în domeniul științei și culturii. Prin creșterea Consiliului Național al Cercetării Științifice se realizează coordonarea activității de cercetare științifică din țara noastră, a oamenilor de știință și cercetătorilor. A crescut aportul științei românești la dezvoltarea economiei și culturii. Cerințele dezvoltării societății au impus sporirea activității editoriale. Au crescut, ca urmare, numărul și tirajul lucrărilor editate, s-a îmbunătățit conținutul acestora.

Sindicatelor din învățămîntul de toate gradele au pus în centrul activității lor mobilizarea cadrelor didactice pentru a asigura cele mai bune condiții descheriderii anului de învățămînt 1966-1967, perfecționării continue a procesului instructiv-educativ. Încă din primele zile ale noului an de învățămînt, sindicatele, în colaborare cu conducerea școlilor, s-au orientat spre rea-

lizarea planului de școlarizare și a cîți frecvențe cit mai bune elevilor la cursuri.

În perioada la care se referă raportul nostru, organele și organizațiile sindicale instruite de Biroul Executiv al Comitetului Uniunii, și-au îndreptat tot mai mult atenția asupra pregătirii și perfecționării continue a cadrelor didactice. Așa, de exemplu, comitetele sindicatelor din orașele Craiova, Alba-Iulia, Bacău, au organizat pentru cadrele didactice consultații, expuneri și convorbiri pe probleme noi din domeniul specialității lor, ca și pe probleme de metodică și s-au interesat îndeaproape de aprovizionarea învățătorilor și profesorilor cu materialele documentare necesare pregătirii pentru activitatea didactică.

Publicăm mai jos textul prescurtat al raportului, prezentat de tov. Mihail Rosianu, președintele Comitetului Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt, Știință și Cultură.

Analizând activitatea desfășurată de sindicatele din instituțiile de învățămînt superior, raportul a menționat o serie de acțiuni organizate de acestea în spiritul îmbunătățirii procesului instructiv-educativ și a subliniat faptul că ele au manifestat o grijă deosebită pentru asigurarea unui climat academic înalt și pentru luptele deosebite pentru îmbunătățirea calității activității didactice în școlile și universitățile țării noastre.

La începutul anului școlar 1966-1967, Comitetul Uniunii, sindicatele din învățămîntul de toate gradele au manifestat o însemnată preocupare pentru desăvîrșirea muncii cultural-educative în rîndul cadrelor didactice, menită să lărgescă sfera de preocupări și cunoaștere a acestora, să influențeze pozitiv atitudinea lor față de muncă. Au fost organizate sim-

(Continuare în pag. 4-a)

Cercurile de elevi

ANCHETA NOASTRĂ

O retortă de distilare a inclinațiilor și pasiunilor • Cînd alergii după multe cercuri... • Pe cine includem în cerc? • Lungimea de undă și puterea de emisie • Stimulentele și valoarea lor mobilizatoare

Pentru a răspunde interesului deosebit pe care îl manifestă unii elevi către un obiect sau altul, pentru a călăuzi inclinațiile și talentele lor către împlinire și afirmare, în licee s-au creat și funcționează numeroase cercuri pe obiecte. Multe din aceste cercuri au dobîndit, de-a lungul anilor, o bogată experiență, constituind cadrul unei rodnice activități creatoare. Aceasta nu înseamnă, firește, că în organizarea și desfășurarea activității din cadrul lor nu se mai ridică încă unele probleme. Ancheta noastră, la care am invitat să-și spună cuvîntul profesori, oameni de artă și cultură, specialiști în domeniul științei, își propune să dezbate cîteva din aceste probleme.

— Desigur, ne-a spus ION MINZATU, doctor în fizică, cercetător la Institutul de fizică atomică, nu repet decât un fapt cunoscut afirmînd că liceul instruiște tinerii țînd seamă de o medie a aptitudinilor și posibilităților de care dispune o clasă de elevi. În acest mod sînt concepute, de altfel, și programele școlare. Organizarea învățămîntului nostru ține seama însă și de necesitatea de a stimula dezvoltarea elevilor mai talentați, a acelor elemente care pot acumula mai multe cunoștințe decât le sînt cerute prin programe. Este, acesta, un lucru foarte bun. Experiența istorică a școlii românești, ca și a școlilor de pretutindeni, demonstrează că cei mai mulți dintre reprezentanții de seamă ai știin-

ței, artei și literaturii, dintre gânditorii celebri și marii învățați, au recunoscut totdeauna că începutul pasiunii lor îl datorează activității deosebite pe bancheta liceului sau vreunui profesor entuziast, vrednic cultivator de talente. Așa sînt lucrurile, ne este limpede marea valoare pe care o capătă existența cercurilor științifice sau literare în viața oricărei școli. Aici, în aceste cercuri se pot dezvolta aptitudinile deosebite ale elevilor talentați, se pot contura coordonatele domeniilor de cercetare spre care se vor orienta ei în viitor.

Regulamentul de funcționare a școlilor de cultură generală prevede că se pot organiza cercuri pe obiecte care să funcționeze pe etape sau pe cicluri de clase, în funcție de particularitățile de vîrstă și de interesele elevilor, ca și de condițiile concrete ale școlii. Pornindu-se de la această precizare, în licee s-au creat cercuri de matematică, de fizică sau chimie, cercuri de literatură, dramatice, plastice etc. Există astfel posibilitatea ca fiecare elev să lucreze în domeniul care îl atrage cel mai mult.

— Se constată uneori în această privință — spune prof. VICTOR ILIESCU, o adevărată întrecere între unele licee, între unii profesori. Rezultatul acestui exces de zel este că întîlnim licee unde funcționează cercuri care nu-și au justificarea. Bunăoară, pentru matematică se creează un cerc al „retoricienilor” și altul al „rezolvitorilor”, pentru română un cerc de istorie literară și altul de creație ș.a.m.d. Firește, într-o clasă — și nici chiar în mai multe clase paralele — nu există prea mulți elevi cu reale aptitudini pentru fiecare din aceste cercuri. Atunci începe o adevărată vinștoare de „membri”. Cum a luat o notă mai mare la matema-

tică, de pildă, elevul X este declarat „cu aptitudini” și înscrie în cercul „teoretic” sau la cel de rezolvări (după cum unul sau altul din ele are nevoie de „completări”). Din acest motiv multe cercuri au o existență formală, doar pe hîrtie. — Și eu sînt împotriva unui număr prea mare de cercuri — afirmă profesorul H. RADULESCU LEMNARU. Nu numărul cercurilor trebuie să ne intereseze în primul rînd, ci calitatea lor. Cred că numărul cercurilor nu trebuie planificat în mod birocratic atunci cînd se întocmesc, înainte de deschiderea cursurilor, planul general de muncă al școlii, ci stabilit după o bună cunoaștere a elevilor, în funcție de interesul lor real pentru o ramură sau alta a științei sau artei, de aptitudinile pe care le au. — Diversitatea cercurilor în cadrul aceluiași obiect — consideră și profesorul NICOLAE BALAN — supraincarcă fără folos și pe elevii și pe profesori. Cu tot titlul lor pompos, la cercurile „teoretice” de chimie, bunăoară, nu se face altceva decît ce se revine asupra unor capitole predate la lecții, doar în altă formă, în loc de predare și ascultare, referate și discuții. — Ancheta noastră a ridicat și problema direcției spre care trebuie orientată activitatea cercurilor, ca și pe aceea a selecționării elevilor în cercuri. În unanimitate participanții au considerat că activitatea cercurilor pe obiecte, departe de a se suprapune lecțiilor ținute în clasă, trebuie îndrumată către stimularea și dezvoltarea talentelor, devenind un mijloc important de creștere, de formare a viitorilor specialiști.

După părerea mea — ne-a spus criticul literar VALERIU RÎPEANU — cercurile nu trebuie să constituie un auxiliar al programei analitice, ci un instrument intelectual care să deschidă orizonturi noi, să sădească germenele unei pasiuni, să declanșeze științific curiozității pentru un anume domeniu, să speculeze setea de cunoaștere e elevilor, spiritul lor iscoditor.

— Cred că cercurile trebuie să selecționeze virtuțile, pe cei mai dotați elevi — a arătat prof. RODICA HOTOMAN. Este adevărat, toți elevii trebuie să simtă îndrumarea noastră, avem datoria să descoperim și să cultivăm, în orele de curs ca și în activitatea extracurriculară, in-

clinațiile tuturor. Cercul trebuie să fie însă cu un pas înaintea clasei, să ofere un cadru de dezbateri mai adînci, mai largi, cu un caracter științific mai accentuat, să dea elevilor prima orientare în munca de cercetare. Firește că aceasta presupune originalitate în conceperea și realizarea fiecărei teme. La cerc, drumul de acces către mintea și inima elevului trebuie să fie altul decât la orele de curs. Și, în special noi, profesorii, trebuie să ne ferim de monopolizarea activității cercului. Profesorul, după mine, are în primul rînd rolul de a crea o bază de discuții, de a stimula elevii în afirmarea unor puncte de vedere proprii.

Cei care au răspuns la întrebările puse în cadrul anchetei noastre s-au referit și la faptul că, pentru a asigura cercurilor de elevi din liceu o cit mai mare eficiență, ar fi potrivit să fie arătate la conducerea unor activități din cadrul lor și unii specialiști. O experiență interesantă pe această linie a relatat tovarășii IOANA ALEXANDRESCU, inspector la secția de învățămînt a raionului „30 Decembrie”.

La noi s-au realizat, a spus tov. IOANA ALEXANDRESCU, o serie de cercuri pe raion, care reunește pe cei mai talentați elevi din cercurile pe școli. Funcționează de exemplu de trei ani, cu foarte bune rezultate, un cerc de matematică frecventat de circa 60 de elevi, pe cicluri de clase. Cercul este condus de un profesor, dar la organizarea diferitelor acțiuni din cadrul lui sînt antrenati și specialiști, îndeosebi cadre universitare, care aduc în discuție probleme noi din domeniul disciplinei matematice. — Și tov. ION MINZATU s-a referit la necesitatea unei legături mai strîns între cercurile de elevi din liceu și activitatea specialiștilor din învățămîntul superior, din instituțiile de cercetări, din producție: — Dacă la cercul de fizică se dezbate tema „Centrale atomice-electrice”, prezenta unii cercetători din domeniul fizicii nucleare, avizat asupra temei, ar fi deosebit de utilă. La fel de utilă este desigur și calea inversă: organizarea unor excursii de studii ale membrilor cercurilor la diferite instituții, uzine, universități, pentru ca

(Continuare în pag. 4-a)

Sesiunea și propunerea

A trecut și ultima sesiune a examenelor fără frecvență. Ca de obicei, am mai dat o „notă cu propuneri” (firește, tot „concrete și detaliate”) de îmbunătățire a acestei forme de învățămînt. Sistem obișnuit: în fiecare an dăm cîte două note cu propuneri — una iarnă, alta primăvară. Dar de schimbat nu s-a schimbat nimic — nici măcar pe ici, pe colo, darămite în punctele esențiale. Și anul acesta, ca în fiecare an, un procent ridicat din numărului candidaților la examenele fără

frecvență „au picat” în prima sesiune — iar dintre notele de trecut, destul de multe nu trec dincolo de 5-6. Cui folosește „calitatea” unei asemenea pregătiri? Într-una din obișnuitele note propunem ca organele învățămîntului în colaborare cu cele sindicale, să se ocupe cu toată seriozitatea de organizarea temeinică a învățămîntului fără frecvență. De exemplu: în prezent sînt organizate, în cadrul școlilor, niște așa-zise consultații; dar, pe lângă

că sînt insuficiente — cîteva ore pe lună — eficiența lor în forma actuală este scăzută. Propunem o serie de măsuri pentru îmbunătățirea acestor consultații. Propunem de asemenea să se studieze posibilitatea alcătuirii unor programe mai sintactice, întrucît practica arată că, în condițiile în care studiază candidații la „fără frecvență”, ei nu pot să facă față volumului materiei prevăzute în actualele programe.

De propus, noi am mai propus. Și vom mai propune: poate, cine știe, cu timpul tot s-o lua ceva în considerare...

Prof. FLORIN ANGHEL
Pitești

N. R. Redacția așteaptă un răspuns la această problemă din partea direcției de resort din Ministerul Învățămîntului.

PROGRAMELE DISCIPLINELOR PENTRU CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR

Continuăm publicarea programelor începute în numărul 883 al gazetei noastre

ARITMETICĂ

Numere naturale și numere întregi. Cele patru operații cu numere. Divizibilitatea cu 2, 3, 4, 5, 9, 25. Descompunerea în factori primi. Alfabeta c.m.m.m.c. și c.m.m.d.c. Cele patru operații cu fracții ordinare și zecimale; fracții zecimale periodice. Rapoarte și proporții. Mărimi direct și invers proporționale. Împărțirea unui număr în părți direct și invers proporționale, cu numere date. Sistemul metric. Extragerea rădăcinii pătrate cu aproximație de $\frac{1}{100}$. Metoda inducției complete.

LIMBA ROMÂNĂ

Vocabularul. Componenta vocabularului. Imbogățirea vocabularului prin mijloace interne (derivare cu sufixe și prefixe, compunere, schimbarea categoriilor gramaticale); imbogățirea vocabularului prin mijloace externe: neologismele. Familia de cuvinte. Sensul cuvintelor: sinonime, omonime, antonime.

Fonetica. Sunetele vorbirii: vocale și consoane. Litere, alfabet. Vocale și semivocale. Difonuri, trifonuri. Histul. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. Accentul.

Noțiuni generale de morfologie. Părțile vorbirii. Substantivul. Felurile substantivului (cozname și proprii). Genul și numărul substantivelor. Substantive defective de număr, substantive colective și substantive cu forme multiple de plural. Cazurile substantivelor. Declinarea substantivelor. Articolul. Felurile articolului: articolul hotărât, nehotărât, posesiv (genitiv) și demonstrativ (adjectival). Declinarea articolului. Adjectivul. Felurile adjectivului (variabile și invariabile). Acordul adjectivului cu substantivul. Declinarea adjectivului. Gradele de comparație. Pronumele. Felurile pronumelor și funcțiile lor (personal, de întărire, posesiv, reflexiv, demonstrativ, interogativ-relativ). Declinarea pronumelui. Numeralul. Felurile numeralului cardinal (propriu-zis, colectiv, multiplicativ, distributiv, adverbial). Numeralul ordinal. Verbul. Locuțiunile verbale. Verbe tranzitive și intransitive. Verbe auxiliare. Verbe predicative și nepredicative. Flexiunea verbală: diateza, persoana (verbe personale și impersonale), modul, timpul. Conjugarea verbelor regulate și neregulate. Adverbul. Felurile adverbului. Locuțiunile adverbiale. Gradele de comparație ale adverbului. Prepoziția. Prepoziții simple și compuse. Locuțiunile prepoziționale. Conjunția. Conjunțiile coordonatoare și subordonatoare. Locuțiunile conjuncționale. Interjecția. Felurile după origine și înțeles. Onomatopeea.

Sintaxa propoziției. Subiectul și predicatul; părțile de vorbire care pot avea funcția de subiect. Predicatul verbal și cel nominal. Numele predicativ și părțile de vorbire prin care poate fi exprimat. Acordul predicatului cu subiectul. Atributul și complementul. Felurile atributivului: adjectival, substantival (genitivul, prepozițional, apozitional), pronominal, verbal, adverbial. Felurile complementului: direct, indirect, circumstanțial (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop). Ordinea cuvintelor în propoziție.

Sintaxa frazei. Propoziții principale și secundare. Raportul dintre propozițiile frazei: de coordonare și de subordonare. Coordonarea prin juxtapunere și cu ajutorul conjuncțiilor. Felul propozițiilor coordonate: copulative, adversative, disjunctive, conjunctive. Felurile propozițiilor subordonate: subiective, predicative, atributive, complementive directe și indirecte, circumstanțiale (de loc, de timp, de cauză, de scop, de mod, consecutive, condiționale, concesive). Topica propozițiilor în frază. Punctuația.

LITERATURA ROMÂNĂ

Programa pentru examenul de bacalaureat publicat în „Gazeta învățământului” din 20.I.1967

ELEMENTE DE ECONOMIE POLITICĂ

NOTIUNI GENERALE

Marxism-leninismul, teoria revoluționară a clasei muncitoare. Ce este marxism-leninismul. Condițiile istorice în care a apărut marxismul. Părțile constitutive ale învățării marxiste. Dezvoltarea continuă a teoriei marxiste.

Modul de producție și istoria lui. Producția hărților materiale — baza existenței societății. Elementele simple ale procesului de producție. Forțele de producție ale societății. Relațiile de producție. Clasele sociale și lupta de clasă. Modul de producție.

Legile economice și caracterul lor obiectiv. Ce se înțelege prin lege economică. Caracterul obiectiv al legilor economice. Particularitățile legilor economice. Legea concordanței relațiilor de producție cu caracterul forțelor de producție.

Obiectul economiei politice. Caracterul de clasă al acestei științe. Definierea obiectului economiei politice. Caracterul istoric și de clasă al economiei politice. Caracterul consecvent științific al economiei politice marxist-leniniste. Importanța studiului economiei politice.

MODURILE DE PRODUCȚIE PRECAPITALISTE
Scurtă caracterizare a comunei primitive și a societății sclavagiste. Scurtă caracterizare a comunei primitive. Forțele de producție și relațiile de producție ale sclavagismului. Apariția producției de mărfuri. Capitalul comercial și capitalul câmătoresc. Descompunerea orânduirii sclavagiste.

Modul de producție feudal. Apariția feudalismului. Forțele de producție în feudalism. Relațiile de producție în feudalism. Orașul medieval. Capitalul comercial și capitalul câmătoresc în feudalism. Descompunerea orânduirii feudale.

PRODUCȚIA DE MĂRFURI ȘI LEGEA VALORII

Marfa și banii. Ce este marfa. Cei doi factori ai mărfii: valoarea și valoarea de întrebuintare. Dublul caracter al mărfii cuprins în marfa: munca concretă și munca abstractă. Valoarea ca relație socială. Mărima valorii mărfii. Ce sunt banii. Funcțiile banilor.

Legea valorii. Ce este legea valorii. Rolul legii valorii în producție și circulație. Productivitatea muncii și valoarea.

MODUL DE PRODUCȚIE CAPITALIST

Caracterizare generală a modului de producție capitalist. Forța de muncă — marfa. Transformarea forței de muncă în marfa. Valoarea și valoarea de întrebuintare a mărfii forța de muncă. Salariul — prețul forței de muncă. Producția de mărfuri capitalistă și deosebirea ei față de producția de mărfuri simplă.

Producerea plusvalorii. Ce este plusvaloarea și cum se produce ea. Timpul de muncă necesar și timpul de supramuncă. Definierea marxist-leninistă a capitalului și critica definițiilor burgheze asupra capitalului. Capital constant și capital variabil.

Rata plusvalorii și căile de sporire a acesteia. Ce este rata plusvalorii. Plusvaloarea absolută. Plusvaloarea relativă și plusvaloarea suplimentară. Legea plusvalorii — legea economică fundamentală a capitalismului.

Formele de salarizare în capitalism. Salariul pe unitate de timp și salariul în acord. Salariul nominal și salariul real. Forme de salarizare în țările capitaliste.

DEZVOLTAREA ȘI TENDINȚA ISTORICĂ A CAPITALISMULUI

Accumularea capitalului. Reproducția simplă și reproducția lărgită. Ce se înțelege prin reproducție. Reproducția capitalului simplă. Accumularea capitalului și reproducția lărgită.

Legea generală, absolută a acumulării capitaliste. Componenta capitalului. Concentrarea și centralizarea capitalului. Influența acumulării capitalului asupra situației clasei muncitoare. Caracterul legii generale, absolute a acumulării capitaliste.

Împărțirea plusvalorii între diferite categorii de exploatare. Profitul — formă transformată a plusvalorii. Rata profitului. Concurența și formarea unei rate medii a profitului. Profitul comercial și dobânda. Baza financiară a capitalismului. Particularitățile dezvoltării capitalismului în agricultură.

Crisile economice de supraproducție. Ce sunt crizele economice de supraproducție și de supraconsum. Cauzele crizei economice de supraproducție. Tendința istorică a acumulării capitaliste.

CAPITALISMUL CONTEMPORAN

Imperialismul, cel mai înalt și ultim stadiu al capitalismului. Trăsăturile lui principale. Trecerea capitalismului în stadiul imperialismului. Caracterul imperialismului. Formarea sistemului mondial al economiei mondiale. Contradicțiile imperialismului. Imperialismul ultim stadiu al capitalismului.

Esența și trăsăturile crizei generale a capitalismului. Condiționala crizei generale a capitalismului. Schimbarea lumii în două sisteme economice opuse. Influența marelui crăciun economic asupra sistemului mondial socialist, de forțe revoluționare contemporane asupra evoluției societății. Descrierea sistemului mondial al imperialismului și a evoluției contemporane capitalismului. Instabilitatea economiei capitaliste. Efectarea proceselor amănunțite în domeniul ideologic și științific din țările capitaliste.

Dominația monopolurilor. Apariția monopolurilor. Formele principale de monopol. Monopolul și concurența. Principalele grupuri monopoliste contemporane.

Capitalul financiar și oligarhia financiară. Caracterul capitalului financiar în industrial și formarea oligarhiei financiare. Oligarhia financiară.

Capitalismul monopolist de stat. Ce este capitalismul monopolist de stat. Cauzele apariției capitalismului monopolist de stat. Formele capitalismului monopolist de stat.

Exportul de capital și împărțirea economică a lumii între națiunile monopoliste. Exportul de capital. Lupta monopolurilor pentru împărțirea economică a lumii și reînnoirea ei. Monopolurile internaționale.

Dezvoltare inegală și în salții a țărilor capitaliste. Contradicțiile imperialismului. Cauzele dezvoltării inegale și în salții. Schimbarea monopolurilor de țară în grupuri monopoliste și ascuțirea contradicțiilor dintre ele.

Creșterea instabilității economiei capitaliste. Ce se înțelege prin instabilitate economică. Cauzele instabilității economice a capitalismului. Formele instabilității economice.

Trăsăturile economiei țărilor eliberate de sub jugul colonial. Caracterizarea economiei țărilor coloniale. Locul statelor eliberate în economia mondială. Lupta statelor eliberate pentru independența economică și progres social. Neocolonialismul. Perspective dezvoltării țărilor eliberate.

Trecerea de la capitalism la socialism. Conținutul principal al epocii noastre. Caracterul obiectiv al trecerii omeniilor de la capitalism la socialism. Forțele revoluționare ale contemporaneității. Necesitatea unirii tuturor forțelor revoluționare și progresiste într-un singur torent.

PERIOADA DE TRECCRE DE LA CAPITALISM LA SOCIALISM

Caracterizare generală a modului de producție socialist. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Esența și formele proprietății socialiste. Relațiile de producție socialiste. Modul de producție socialist și superioritatea lui față de modul de producție capitalist.

Necesitatea perioadei de trecere de la capitalism la socialism. Legile generale ale revoluției și construcției socialiste. Necesitatea perioadei de trecere de la capitalism la socialism. Legile generale ale revoluției și construcției socialiste. Aplicarea creatoare a cerințelor acestor legi, în funcție de condițiile concrete ale fiecărui țări. Dictatura proletariului — instrument principal de construire a socialismului. Rolul conducător al partidului marxist-leninist.

Sectoarele economice și clasele sociale în perioada de trecere de la capitalism la socialism. Sectorul socialist și rolul lui conducător în economia perioadei de trecere. Mica producție de mărfuri. Sectorul capitalist. Clasele sociale și lupta de clasă în perioada de trecere de la capitalism la socialism.

Industrializarea socialistă. Necesitatea industrializării socialiste. Industria grea — baza dezvoltării rapide și multilaterale a economiei naționale. Succesele obținute de țara noastră pe drumul industrializării.

Transformarea socialistă a agriculturii. Necesitatea obiectivă a transformării socialiste a agriculturii. Politica P.C.R. de cooperativizare socialistă a agriculturii. Încheierea cooperativizării socialiste a agriculturii în țara noastră. Victoria istorică a întregului popor. Formarea sistemului socialist al agriculturii.

Dezvoltare intensivă și multilaterală a agriculturii în Republica Socialistă România. Ce se înțelege prin dezvoltare intensivă și multilaterală a agriculturii. Situațiile actuale ale G.A.S. și S.M.T. Necesitatea utilizării epociale a tuturor rezervelor interne ale cooperativelor agricole de producție.

Victoria deplină și definitivă a socialismului în Republica Socialistă România. Trecerea de la dezvoltarea construcției socialiste. Construcția socialismului în fiecare țară — operă istorică a poporului din țara respectivă. Formarea economiei socialiste unitare în Republica Socialistă România. Schimbările intervenite în structura socială. Etapa desăvârșirii construcției socialiste în țara noastră. Congresul al IX-lea al P.C.R.: principalele direcții de dezvoltare a României socialiste în perioada 1966—1970.

TRĂSĂTURILE PRINCIPALE ALE ECONOMIEI SOCIALISTE

Procesul muncii în socialism. Caracterul nou al unitii forței de muncă cu mijloacele de producție. Munca necesară și supramunca în socialism. Caracterul nemijlocit social al muncii. Dreptul la muncă și îndatorirea de a munci. Disciplina și atitudinea socialistă față de muncă. Întrecerea socialistă.

Caracterul de marfă al produsului muncii. Valoarea și banii în socialism. Necesitatea producției de mărfuri în socialism. Particularitățile producției de mărfuri în socialism. Rolul legii valorii în economia socialistă. Banii și funcțiile lor în socialism.

Legea economică fundamentală a socialismului. Scopul producției socialiste. Trăsăturile legii economice fundamentale a socialismului. Politica P.C.R. de creștere continuă a nivelului de trai al poporului nostru.

Dezvoltare planică a economiei naționale. Posibilitatea și necesitatea dezvoltării planice a economiei socialiste. Sistemul proporțiilor economice. Dezvoltarea planică a economiei Republicii Socialiste România.

Planificarea socialistă în Republica Socialistă România. Raportul dintre legea dezvoltării planice și planificarea. Principiile planificării socialiste. Utilizarea piramidelor istorice în planificare. Planificarea — atribuție essentială ai statului socialist.

Creșterea accentuată a productivității muncii în socialism. Ce este productivitatea muncii și factorii care o influențează. Factorii de creștere a productivității muncii.

Dezvoltarea bazei tehnice materiale a socialismului. Revoluția științific-tehnică și implicațiile ei asupra forțelor de producție contemporane. Planificarea muncii producției. Nivelul tehnico-culturii al producției și relația dintre baza tehnico-materială și superstructura a socialismului. Rolul științei în dezvoltarea economică a resurselor naturale și valorificarea lor complexă. Dezvoltarea științifică și sistematizarea a agriculturii. Repetitia tehnologică a forțelor de producție.

Repartizarea după muncă. Salariul și formele de salarizare. Legea economică a repartiției după muncă. Caracterul material al salariului în socialism. Formele de salarizare. Perfectionarea sistemului de salarizare în țara noastră.

Repartizarea în cooperativă agricolă de producție. Formele de repartizare a membrilor cooperativelor. Distribuția de bani și contribuțiile suplimentare. Caracterul material al salariilor cooperativelor în dezvoltarea producției obiective.

Formele de producție. Natura socio-economică a formelor de producție. Fonduri fixe și fonduri circulante. Mijloacele circulante și viteza lor de rotație.

Prețul de cost în economia socialistă. Prețul de cost și valoarea. Structura prețului de cost. Căile principale de reducere a prețului de cost.

Geniunea socialistă. Ce este geniunea socialistă și caracteristicile ei. Trăsăturile principale ale geniunii socialiste. Beneficiul și rona restabilității.

Reproducția socialistă lărgită. Conținutul reproducției socialiste. Producția socială și structura ei. Legea economică care guvernează producția mijloacelor de producție. Rolul conducător în realizarea producției socialiste. Reproducția forței de muncă.

Viteza rotirii și repartiției în lei. Ce este viteza rotirii în lei. Factorii de creștere a vitezei rotirii în lei. Rolul și semnificația vitezei rotirii în lei.

Cele două baze ale societății socialiste. Socialismul și comunismul — baze ale societății socialiste. Apariția și dezvoltarea celor două baze. Rolul determinant al democrației și progresului în procesul trecerii la comunism.

SISTEMUL MONDIAL SOCIALIST

Formarea și dezvoltarea sistemului mondial socialist. Formarea sistemului mondial socialist. Rolul marxismului și al teoriei revoluționare a clasei muncitoare. Rolul conducător al partidului marxist-leninist în realizarea producției socialiste. Reproducția forței de muncă.

Formele colaborării economice dintre țările socialiste și dezvoltarea imperialismului socialist a marelui. Rolul colaborării economice dintre statele socialiste. Formele colaborării economice. Coordonarea planurilor de dezvoltare economică ale țărilor socialiste. Principalele fundamentale ale dezvoltării economiei socialiste a marelui.

Circulația economică mondială. Relațiile economice dintre țări cu sisteme sociale diferite. Caracterul obiectiv al circulației economice internaționale generale. Importanța promovării relațiilor economice mondiale reciproce avantajabile. Lupta pentru desăvârșirea de circulația în sistemul socialist. Evoluția relațiilor economice ale țărilor socialiste cu țările capitaliste. România — factor activ în promovarea comerțului mondial.

Importanța studiului economiei politice. Economia politică — parte constituită a marxismului. Marx și Engels, creații economice politice a proletariatului. Dezvoltarea de către Lenin a economiei politice marxiste. Caracterul științific al economiei politice marxist-leniniste. Rolul nostru socialist.

ELEMENTE DE FILOZOFIE ȘI SOCIALISM ȘTIINȚIFIC

Ce este filosofia. Filosofia — știință generală despre lume. Problema fundamentală a filosofiei. Materialismul și idealismul — două linii fundamentale în filosofia. Formarea și dezvoltarea filosofiei științifice.

Principalele etape ale luptei dintre materialism și idealism până la apariția marxismului. Materialismul antic. Materialismul secolului XVII și XVIII.

Apariția marxismului — revoluția în știință. Condițiile istorice, premisele științifice și științifice ale apariției filosofiei marxiste. Esența revoluției științifice de marxiere în știință.

Gândirea socio-politică și științifică din România. Idei socio-politice exprimate în literatură și în formele culturale diferite. Ideile socio-politice ale crâncilorilor Dinicu Golescu, Brătianu, Ștefănescu. Socialismul științific și revoluționarul de la 1848. Rolul lui în dezvoltarea materială și în viața socială. Trăsăturile științifice ale marxismului în România. Cauza P.C.R. — victorie a marxism-leninismului în cultura românească din zilele noastre. Conceptul științific și socialist de gândire în perioada de tranziție de la democrație la socialism. Rolul științei și al culturii în dezvoltarea țării noastre.

Supremăcia de stat în condițiile contemporane. Ce este supremăcia de stat. Imperialismul și supremăcia de stat în condițiile socialiste. Supremăcia și dezvoltarea relațiilor internaționale.

Patriot și patriotism. Ce este patria și patriotismul. Patriotismul socialist.

Internationalismul socialist. În ce constă internationalismul socialist? Politica consecventă internationalistă a P.C.R.

Conștiința socială și rolul ei în viața socială. Conștiința socială, reflectare a existenței sociale. Rolul activ al ideilor în viața societății.

Formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste în țara noastră. Transformările în fiziologia psihică a oamenilor muncii din țara noastră. Creșterea rolului conștiinței socialiste în etapa actuală de dezvoltare a României.

Normele socialiste de conviețuire în societate. Relațiile socialiste de conviețuire în societate. Rolul crescând al colectivității, al opiniei publice în educarea comunistă a oamenilor.

Revoluția culturală, parte integrantă a revoluției și construcției socialiste. Necesitatea și obiectivele revoluției culturale. Principalele trăsături ale culturii socialiste.

Arta în socialism și rolul ei în formarea omului nou. Arta și legătura ei cu viața. Dezvoltarea artei în socialism. Educarea estetică a maselor, parte componentă a procesului de dezvoltare a conștiinței socialiste.

Știința și rolul ei în dezvoltarea societății. Rolul științei în țara noastră și întărirea legăturii ei cu practica construcției socialiste.

Dezvoltarea ca trecere de la o calitate la alta. Noțiunile filozofice de calitate și cantitate. Trecerea de la acumulări cantitative la schimbări calitative. Diversitatea formelor de trecere de la o calitate la alta.

Care este sensul dezvoltării. Ce este negarea dialectică? Caracterul progresiv al dezvoltării.

Posibilitatea cunoașterii lumii. Lumea poate fi cunoscută? Practica și rolul ei în cunoaștere. Rolul simțurilor și al gândirii în cunoaștere.

Obiectul materialismului istoric. Concepția materialistă a istoriei. Obiectul materialismului istoric. Rolul transformator al materialismului istoric.

Formațiunea socială și epocile istorice. Natura și societatea. Formațiunea socială. Epocile istorice. Epoca noastră, epoca trecerii de la capitalism la socialism.

Rolul determinant al modului de producție în viața socială. Modul de producție. Corelația dintre forțele de producție și relațiile de producție.

Baza și suprastructura. Noțiunile de bază și suprastructură. Raportul dialectic între bază și suprastructură.

Poporul — făuritorul istoriei. Poporul și rolul său în istorie. Rolul personalității în istorie. Creșterea rolului maselor populare în socialism.

Clasele sociale și lupta de clasă. Misiunea istorică a clasei muncitoare. Definiția claselor. Caracterul istoric al claselor. Lupta de clasă și rolul ei în dezvoltarea societății. Misiunea istorică a clasei muncitoare. Luptele sociale în țările capitaliste în etapa actuală.

Partidele politice. Dezvoltarea mișcării comuniste mondiale. Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare în Republica Socialistă România. Partidele politice și rolul lor în viața socială. Partidul revoluționar al proletariului. Dezvoltarea mișcării comuniste mondiale. Partidul Comunist Român — partid marxist-leninist, conducătorul încrecat al poporului în construirea socialismului. Creșterea rolului conducător al Partidului Comunist Român în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre.

Revoluția socială. Revoluția socială și cauzele ei. Caracterul și forțele motrice ale revoluțiilor sociale.

Teoria marxist-leninistă a revoluției socialiste. Elaborarea și dezvoltarea de către clasa muncitoare a teoriei revoluției socialiste. Trecerea de la capitalism la socialism în epoca contemporană.

Revoluția populară din România. Cauzele obiective ale revoluției populare din țara noastră. Sarcinile și forțele motrice ale revoluției populare. Victoria deplină și definitivă a socialismului în țara noastră.

Transformările în structura de clasă a României. Clasa muncitoare, clasă conducătoare a societății noastre. Lichidarea claselor exploatare din țara noastră. Schimbarea naturii sociale a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității. Clasa muncitoare — clasă conducătoare a societății noastre. Omogenizarea crescândă a societății noastre în etapa actuală.

Alianța clasei muncitoare cu țărănimia muncitoare. Rolul alianței muncitorești-țărănești pe o treaptă mai înaltă în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre. Necesitatea istorică a alianței muncitorești-țărănești. Ridicarea alianței muncitorești-țărănești pe o treaptă superioară în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre.

Originea și esența statului. Cum a apărut și ce este statul. Tipuri de stat. Statul imperialist contemporan.

Statul socialist. Necesitatea și rolul statului de dictatură a clasei muncitoare. Varietatea formelor statului socialist. Viitorul statului.

Statul socialist român, stat unitar, independent și sovietic. Instrumentul principal al construcției socialiste. Statul socialist, instrumentul principal al construcției socialiste în țara noastră. Creșterea rolului statului în etapa actuală.

Democrația socialistă. Dezvoltarea continuă a democrației socialiste în țara noastră. Superioritatea democrației socialiste asupra democrației burgheze. Dezvoltarea democrației socialiste în România în etapa actuală.

Pacea și războiul. Problema păcii și războiului în condițiile epocii contemporane. Cauzele și condițiile izbucnirii războiului. Rolul și semnificația păcii și războiului în condițiile contemporane. România, factor activ în lupta pentru pace și progres social.

Națiunea. Importanța națiunii în condițiile socialiste. Ce este națiunea? Națiunea în capitalism. Națiunea socialistă. Importanța națiunii socialiste în țara noastră.

Revoluția marxist-leninistă a problemei naționale în țara noastră. Revoluția marxist-leninistă în România. Rolul și semnificația revoluției naționale în România. Rolul și semnificația revoluției naționale în etapa actuală.

Miscarea de eliberare națională — parte integrantă a procesului revoluționar mondial. Prăbușirea sistemului colonial al imperialismului. Lupta populară pentru cucerirea independenței naționale, pentru progres economic și social.

Formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste în țara noastră. Transformările în fiziologia psihică a oamenilor muncii din țara noastră. Creșterea rolului conștiinței socialiste în etapa actuală de dezvoltare a României.

Normele socialiste de conviețuire în societate. Relațiile socialiste de conviețuire în societate. Rolul crescând al colectivității, al opiniei publice în educarea comunistă a oamenilor.

Revoluția culturală, parte integrantă a revoluției și construcției socialiste. Necesitatea și obiectivele revoluției culturale. Principalele trăsături ale culturii socialiste.

Arta în socialism și rolul ei în formarea omului nou. Arta și legătura ei cu viața. Dezvoltarea artei în socialism. Educarea estetică a maselor, parte componentă a procesului de dezvoltare a conștiinței socialiste.

Știința și rolul ei în dezvoltarea societății. Rolul științei în țara noastră și întărirea legăturii ei cu practica construcției socialiste.

Concepția științifică despre lume și viață a omului nou. Opoziția dintre știință și religie. Lărgirea orizontului cultural-științific al omenilor muncii din țara noastră.

Socialismul și comunismul. Cele două faze ale societății comuniste. Programul stabilit de Congresul al IX-lea al P.C.R., program de dezvoltare continuă, rapidă și multilaterală a României socialiste.

ISTORIA ROMÂNIEI

Programa pentru examenul de bacalaureat, publicată în „Gazeta învățământului” din 20 I 1967.

ISTORIA ROMÂNIEI

(Capitole de istoria culturii)

Dezvoltarea culturii în cele trei țări române de la începuturile ei până la sfârșitul secolului al XVI-lea. Apariția și răspândirea tiparului în cele trei țări române; activitatea lui Coresi. Istoriografia în limba slavonă; literatura religioasă; scrierile cu caracter popular. Arta veche românească și baza ei populară; arhitectura, pictura, miniaturile și broderia.

Dezvoltarea culturii în cele trei țări române în secolele XVII—XVIII. Introducerea limbii române în instituțiile de stat și în biserică; răspândirea tiparului. Dezvoltarea învățământului. Literatura religioasă și istorică. Scrierile lui Nicolae Milescu și Dimitrie Cantemir.

Dezvoltarea culturii în cele trei țări române în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Organizarea învățământului în limba română; apariția concepțiilor înaintate în studiul istoriei patriei; M. Băilescu și M. Kogălniceanu. Începutul și dezvoltarea culturii naționale în cele trei țări române: literatura, știința, arta, presa; principii reprezentanți.

Dezvoltarea culturii între anii 1848 și 1918. Dezvoltarea culturii în țara noastră în condițiile dominației orânduirii capitaliste; lupta dintre materialism și idealism la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Progresele învățământului, științei, tehnicii și literaturii. Dezvoltarea artelor. Presa.

Dezvoltarea culturii între cele două războaie mondiale. Patriotismul oamenilor de știință, scriitorilor și artiștilor legați de interesele maselor populare. Lupta lor împotriva cosmopolitismului și ideologiei fascistice promovate de virfurile reacționare ale burgheziei și moșierimii. Dezvoltarea învățământului, științei, tehnicii și literaturii.

Dezvoltarea culturii în anii puterii populare. Revoluția culturală — parte integrantă a revoluției socialiste, necesitatea obiectivă a făuririi culturii socialiste. Dezvoltarea învățământului, științei, tehnicii și literaturii. Dezvoltarea schimbărilor culturale cu celelalte țări.

ISTORIA UNIVERSALĂ

Istoria veche (istoria Greciei și Romei antice) — Introducerea în istoria antică: trăsăturile caracteristice ale orânduirii sclavagiste; izvoarele, cronologia și rolul ei în studierea istoriei.

Grecia antică. Populația prelenică din Grecia; civilizația cretană; viața social-economică și politică; cultura cretană (scrierea, arta). Migrațiunea elenică. Triburile elenice; migrațiunea aheică; învia civilizația miceniană; ionienii și eoliienii; invazia dorienilor și dezvoltarea civilizației fierului în Grecia; răspândirea grecilor în insulele Mării Egee. Poemele homerice și însemnămintele lor istorice. Religia vechilor greci. Formarea societății sclavagiste în Grecia. Progresele vieții economice; destrămarea orânduirii gentilice; dezvoltarea proprietății private și accentuarea stratificării sociale (eupațrizii, producătorii liberi, sclavii). Societatea greacă în perioada, trecerii la sclavagism; familia greacă; jocurile olimpice; orașele; epoul popular; scrierea greacă. Marea colonizare greacă. Cauzele social-economice și politice ale marii colonizări grecești din secolele VIII—VII î.e.n.

consecințele marii colonizări grecești; avântul vieții economice și dezvoltarea sclaviei în Grecia și în ținuturile colonizate; lupta pentru democratizarea vieții politice în colonii și metropole. Colonizarea grecească pe teritoriul României și legăturile lor cu populația autohtonă geto-dacă. Sparta până la sfârșitul secolului al VI-lea î.e.n.; Laconia; urmăriile cuceririi dorienice; clasele sociale și

PROGRAMUL DISCIPLINELOR PENTRU CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR

(Urmare din pagina a 2-a)

Republicii slavagiste romane. Criza agrară din Italia și consecințele ei; necesitatea reformei agrare pentru consolidarea societății slavagiste romane; legile agrare ale lui Tiberius și Caius Gracchus. Inceputul războaielor civile. Războiul cu Jugurtha; corupția aristocrației romane; reforma militară făcută de Marius; războaiele italiice. Războaiele conduse de Spartacus. Cauzele războaielor, desfășurarea și cauzele înfringerii răscolurilor. Însemnătatea și urmările marii războaie de sclavilor și sărăcimii conduse de Spartacus. Căderea Republicii romane. Primul triumvirat; cucerirea Galliei; al doilea război civil (după dăruirea Casar și Pompei); dictatura lui Casar; al doilea triumvirat; al treilea război civil; sfârșitul Republicii. Principatul lui Augustus. Cauzele căderii Republicii slavagiste romane; trăsăturile principatului lui Augustus; politica internă și externă. **Viata social-economică și politică din Imperiul roman în secolele I—II e.n. Dezvoltarea economică: orașele; coloniile meșteșugărești; moneda; agricultura. Clasele și părțile sociale. Consolidarea principatului (Claudius); criza regimului aristocratic (Nero: războiul civil); creșterea rolului politic al armatei și al provinciorilor (Vespasianus, înăbușirea războaielor din Judeea și Galia); consolidarea Imperiului roman în timpul lui Traian. **Cultura romană (secolul I e.n.).** Influența literaturii latine (Lucretius, Virgiliu, Horatius, Ovidiu); arta (arhitectura; sculptura; pictura: mozaicuri); dezvoltarea învățământului; retorica (Ciceron). Filozofia: lupta dintre materialism și idealism în filozofia romană. Științele naturii. Istoria. **Stăpânirea romană în Dacia.** Cucerirea Daciei; eroismul daciilor în luptele cu romanii. Stăpânirea romană în Dacia: colonizarea romană; dezvoltarea vieții social-economice; organizarea politică; dezvoltarea culturii; procesul de romanizare în Dacia. **Construcțiile deosebite în Dacia. Perioada crizei generale a orânduirii slavagiste (secolele III—V e.n.).** Imperiul roman în secolul al III-lea; anarhia militară; măsurile de apărare a imperiului; refacerea imperiului roman în timpul lui Dioclețian; domeniul; tetrahia; reformele. Situația imperiului în timpul lui Constantin; edictul de la Milano. **Prăbușirea Imperiului roman de Apus.** Penetrarea triburilor germanice în Imperiul roman de Apus; invazia hunilor; căderea Romei (sfârșitul Imperiului roman de Apus). **Apariția relațiilor feudale în cadrul societății slavagiste.** Însemnătatea istorică a societății feudale; caracteristicile economice, sociale și politice; dominația sclavilor în cadrul Mării Mediterane și al Mării Negre. **Însemnătatea istorică a civilizației antice.****

ISTORIA EVULUI MEDIU

Introducere în istoria evului mediu

Trăsături caracteristice și periodicizarea orânduirii feudale. Treptele de dezvoltare a societății feudale; căile de formare a orânduirii feudale.

A. FORMAREA ORÎNDUIRII FEUDALE

Migrarea popoarelor în secolele III—VII. Principalele popoare migratoare. Orînduirea socială a vechii germani și a vechii slavii. Cauzele social-economice ale migrațiilor. Mariile migrații de la sfârșitul secolelor III—V. Prăbușirea Imperiului roman de Apus. Migrațiile din secolele VI—VII. Urmările mariilor migrații.

Imperiul roman de Răsărit în secolele V—VI. Cauzele menținerii Imperiului roman de Răsărit. Criza internă în timpul lui Iustinian; războala cu persii; „Nica”. Inceputul formării răscolurilor în Imperiul bizantin după Iustinian; criza contradicțiilor sociale și politice; pierderea teritoriale.

Imperiul franc în timpul Merovingienilor și Carolingienilor. Formarea statului franc și dinastia Merovingienilor. Înălțarea statului franc sub primii Carolingieni; formarea statului papal; înălțarea puterii centrale. Constituirea Imperiului franc. Carol cel Mare. Organizarea Imperiului franc. Dezmembrarea Imperiului franc.

Anglia și normanzii până la mijlocul secolului al XI-lea. Anglia în secolul al X-lea până la mijlocul secolului al XI-lea; stabilirea anglo-saxonilor în insulele Britanice; formarea regatului anglo-saxon. Migrația daneză. Formarea relațiilor între Anglia și normanzii și meiereia statelor scandinave.

Formarea orânduirii feudale la slavii de sud, ungari și apuseni. Statele slavilor de sud. Slavii apuseni. Formarea statului kievean. Slavii apuseni.

Formarea orânduirii feudale pe teritoriul patriei noastre. Desăvârșirea procesului de formare a poporului român și a limbii române. Primele forme politice românești.

Imperiul bizantin în secolele VII—XI. Situația statului bizantin în secolele VII—IX. Criza de clasă în Imperiul bizantin în secolele VIII—IX. Imperiul bizantin în timpul dinastiei macedonene. Imperiul bizantin la sfârșitul secolului al IX-lea.

Statul feudal arab. Arabia, condițiile naturale; viața economică, socială și politică. Apariția religiei monoteiste a islamului. Formarea statului arab. Formarea Califatului; primele cuceriri arabe. Căderea marelui Califat arab.

India în secolele IV—XII. Coexistența rămășițelor slavagiste și a obștilor țărănești; menținerea regimului de castă; formarea relațiilor feudale. Cucerirea musulmană în India. Fărâmițarea feudală a Indiei în secolul al XIII-lea.

China în secolele IV—XIII. Căderea Imperiului Han; relațiile feudale în China. Unificarea și dezvoltarea economică și politică; prăbușirea Imperiului Tan. Imperiul feudal Sun (secolele X—XIII); reformele lui Van-Hui-Si.

Viata economică și instituțiile feudalismului clasic. Nivelul dezvoltării forțelor de producție; domeniul feudal; clasele sociale. Nobilimea feudală. Raporturile dintre nobilii (seniori și vasali); ierarhia feudală. Situația social-economică și juridică a serbilor; obligațiile lor; renta feudală; țărâni liberi.

Cultura în perioada formării orânduirii feudale. Trăsături caracteristice ale culturii în perioada formării orânduirii feudale; cultura feudală biserică; cultura populară. Cultura în Europa apusună: „renașterea carolingiană”. Cultura bizantină. Cultura popoarelor slave. Cultura arabă. Cultura indiană. Cultura chineză.

B. DEZVOLTAREA ORÎNDUIRII FEUDALE (SECOLELE XII—XV)

Formarea și dezvoltarea orașelor medievale în Europa apusună. Dezvoltarea forțelor de producție; formarea noilor orașe și renașterea vechilor orașe. Lupta orașelor împotriva seniorilor; rolul comunității; breșele; ghidele. Dezvoltarea comerțului medieval. Etapele și formele luptei de clasă la orașe.

Cruceadele. Cauzele cruceadelor. Desfășurarea cruceadelor; caracterul și consecințele lor.

Statele mongole. Viata social-economică a triburilor mongole din centrul Asiei; formarea statului mongol; cuceririle din timpul lui Ghinghan; marea invazie din Europa și formarea hanatului „Hoarda de Aur”.

Imperiul și papalitatea în secolele X—XIII. Organizarea bisericii apusene; formarea Imperiului romano-german. Lupta dintre papi și împărați; ereticii din secolele XII—XIII; inchiziția. Urmările luptei dintre papalitate și imperiu.

Germania și Italia în secolele XIII—XV. Fărâmițarea politică a Imperiului german. Bula de aur. Formarea Confederației elvețiene. (Wilhelm Tell). Cauzele fărâmițării Italiei. Veneția. Genova. Milano. Florența. Dezvoltarea manufacturilor și băncilor; răscoala ciompiilor; tirania și condotierii.

Franța și Anglia în secolele X—XV. Franța. Creșterea domeniului regal și întărirea puterii regale sub Filip II August. Consolidarea regatului sub Filip al IV-lea. Anglia. Dezvoltarea feudalismului și întărirea monarhiei feudale. Magna Charta Libertatum. Inceputul parlamentului englez. Cauzele și caracterul războaielor de 100 de ani. Răscoalele populare din Franța și Anglia; războaiele din Paris; Jacqueria; răscoala condusă de Watt Tyler. Sfârșitul războaielor. Unificarea politică și dezvoltarea economică a Franței în timpul lui Ludovic al XI-lea. Situația din Anglia la sfârșitul războaielor de o sută de ani. Războiul celor două roze.

Spania și Portugalia până în secolul al XV-lea. Urmările cuceririlor arabe în Peninsula Iberică; cauzele și caracterul Reconquistei. Sfârșitul Reconquistei; consolidarea monarhiei feudale și a bisericii.

Cehia în secolele XII—XV. Dezvoltarea social-economică și politică a Cehiei. Cehia și Imperiul German. Lupta poporului ceh împotriva asupriilor feudale și a dominației germane și catolice; însemnătatea istorică a mișcării husite.

Ungaria în secolele X—XVI. Așezarea ungarilor în Europa. Situația social-economică și politică a statului feudal ungar în secolele XIII—XIV. Cucerirea cnezatelor și voievodatelor românești din Transilvania. Căderea Ungariei sub stăpânirea otomană și habsburgică.

Polonia în secolele XI—XV. Fărâmițarea politică a Poloniei. Unificarea Poloniei în secolul al XIV-lea. Unirea Poloniei cu Lituania. Dinastia Jagello. Luptele cu ordinul cavalerilor teutoni.

Formarea marelui cnezat al Moscovei (secolele XII—XV). Dezmembrarea statului kievean; lupta împotriva jugului mongol. Formarea cnezatului Moscovei. Formarea statului unitar și centralizat rus; scuturarea jugului mongol și alipiirea teritoriilor rusești.

Imperiul bizantin în secolele XII—XV. Imperiul bizantin până la cruciada a IV-a. Destruerea Imperiului bizantin; formarea Imperiului latin de Răsărit; Imperiul de la Niceea. Imperiul bizantin sub dinastia Paleologilor. Cucerirea Constantinopolului de către turcii — încheierea istoriei Imperiului bizantin.

Bulgaria, Serbia și Imperiul otoman în secolele XII—XIV. Bulgaria. Fărâmițarea feudală și căderea celui de-al doilea țar bulgar. Căderea Serbiei sub jugul otoman. Formarea și organizarea statului otoman, expansiunea otomană în Peninsula Balcanică; exploatarea popoarelor subjugate.

Țările române în secolele XIV—XV. Formarea statelor feudale independente: Tara Românească și Moldova; Transilvania până la sfârșitul secolului al XIV-lea. Luptele de apărare împotriva expansiunii otomane. Importanța luptelor purtate pentru independență.

Cultura feudală în Europa apusună și răsăriteană în secolele XI—XV. Progresele culturii feudale; lăzărirea treptată a culturii. Literatura istorică, religioasă și cavalerescă. Literatura orănească. Dezvoltarea artelor. Învățământul și știința.

C. DESCOMPUNEREA FEUDALISMULUI ȘI FORMAREA RELATIILOR CAPITALISTE (SECOLELE XVI—XVII)

Marile descoperiri geografice. Apariția relațiilor capitaliste. Marile descoperiri geografice; cauzele și condițiile în care au avut loc; urmările economice, sociale și politice. Premisele apariției capitalismului; apariția producției și a relațiilor capitaliste.

Imperiul habsburgic în prima jumătate a secolului al XVI-lea. Germania — căderea economică și contradicțiile sociale. Italia — căderea economică și situația socială; războaiele pentru stăpânirea Italiei. Spania în prima jumătate a secolului al XVI-lea.

Renașterea și umanismul. Caracteristicile principale ale umanismului. Umanismul în Italia; importanța și influența sa. Umanismul în restul Europei: Franța; Spania; Anglia. Invenția tiparului. Caracterul realist și laic al artei Renașterii. Renașterea artistică în Italia; Țările de Jos; Germania; Franța; Spania. Influența renașterii în țările române și Rusia.

Reforma. Războiul țărănesc german și Reforma. Cauzele și începutul reformei; caracterul și conținutul ei; reformele lui Luther. Reforma populară a lui Thomas Muntzer; caracterul ei revoluționar. Războiul țărănesc din Germania. Răscoala populară din Munster. Cauzele și urmările înăbușirii răscolurilor populare din Germania. Răspândirea și consolidarea reformei luterane în Germania. Reforma religioasă în restul Europei. Calvinismul. Reforma română. Esența reacțiilor catolice.

Franța în secolul al XVI-lea și prima jumătate a secolului al XVII-lea. Caracteristicile dezvoltării economice, sociale și politice a Franței. Războaiele civile din a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Restabilirea și consolidarea absolutismului în Franța.

Anglia în secolul al XVI-lea și în prima jumătate a secolului al XVII-lea. Formarea relațiilor capitaliste în Anglia. Dezvoltarea politică a Angliei în timpul monarhiei absolute a dinastiei Tudor; consolidarea Angliei sub regina Elisabeta.

Spania în a doua jumătate a secolului al XVI-lea și revoluția burgheză din Țările de Jos. Accentuarea absolutismului monarhic sub Filip al II-lea. Inceputul căderii Spaniei. Revoluția burgheză din Țările de Jos. Formarea primului stat burghez din lume.

Țările scandinave. Țările scandinave până în secolul al XVI-lea. Uniunea de la Kalmar. Expansiunea Suediei în jurul Mării Baltice.

Polonia și Rusia în secolul al XVI-lea și prima jumătate a secolului al XVII-lea. Situația economică și politică a Poloniei. Uniunea de la Lublin. Politica de expansiune spre răsărit; răscoala condusă de Bogdan Hmełnicki. Dezvoltarea Rusiei feudale în timpul lui Ivan al IV-lea (cel Groznic); întărirea puterii centrale; lupta pentru țările de la Marea Baltică; începutul cuceririi Siberiei. Rusia în prima jumătate a secolului al XVII-lea.

Imperiul otoman în secolul al XVI-lea și prima jumătate a secolului al XVII-lea. Expansiunea Imperiului otoman în timpul lui Soliman al II-lea; cuceririle din Europa, Asia și Africa. Situația popoarelor crotopite de turci. Inceputul căderii Imperiului feudal otoman.

Țările române în secolul al XVI-lea și prima jumătate a secolului al XVII-lea. Luptele de eliberare de sub dominația otomană. (Petru Rareș și Ioan Vodă). Constituția principatului autonom al Transilvaniei și începutul suzeranității turcești. Țările române în timpul lui Mihai Viteazul. Unirea celor trei țări române sub conducerea lui Ștefan cel Mare.

Războiul de treizeci de ani. Cauzele și caracterul războiului. Desfășurarea războiului. Pacea din Westfalia. Criza feudalismului în Europa apusună.

Statele feudale din Asia în secolele XIV—XVII. Statul mongol condus de Timur Lenk. Imperiul Marilor Mogoli din India. Eliberarea Chinei de

sub jugul mongol și formarea Imperiului Min. Statul feudal japonez.

Dezvoltarea tehnicii și științei în secolul al XV-lea și până la mijlocul secolului al XVII-lea. Progresele tehnicii. Dezvoltarea științelor naturii; importanța marilor descoperiri științifice și opoziția forțelor reacționare. Filozofia, noile concepții filozofice. Urmările dezvoltării și răspândirii culturii burgheze.

ISTORIA MODERNĂ

Dezvoltarea lumii de la revoluția burgheză din Anglia (1642) până la revoluția burgheză din Franța (1789).

Dezvoltarea Angliei în secolele XVII—XVIII. Revoluția burgheză din Anglia. Cauzele și desfășurarea; războiul civil. Republica și Protectoratul; restaurarea Stuartilor; lăzărirea de stat din anul 1688. Revoluția industrială în Anglia. Întărirea regimului parlamentar. Politica externă a Angliei.

Dezvoltarea Franței de la mijlocul secolului al XVII-lea până la revoluția burgheză din anul 1789. Absolutismul monarhic în timpul lui Ludovic al XIV-lea; colbertismul; caracterul și urmările războaielor din timpul lui Ludovic al XIV-lea. Criza sistemului feudal-absolutist din Franța în secolul al XVII-lea.

Statele din Europa centrală de la mijlocul secolului al XVII-lea până la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Decăderea Imperiului romano-german. Dezvoltarea Austriei; războaiele de cucerire; caracterul de clasă al reformelor lui Iosif al II-lea. Statul feudal-militarist prusac; politica externă a lui Frederic al II-lea.

Dezvoltarea Rusiei în secolele XVII—XVIII. Unirea Ucrainei cu Rusia; reformele lui Petru I; războaiele cu Turcia și Suedia; monarhia absolută în Rusia; politica internă și externă a Rusiei în timpul Ecaterinei a II-a.

Statele din sud-estul Europei în a doua jumătate a secolului al XVII-lea și în secolul al XVIII-lea. Situația internațională a Imperiului otoman, structura sa social-economică și organizarea politică. Situația popoarelor balcanice. Caracterul stăpânirii feudale otomane în Bulgaria, Serbia, Muntenegru, Grecia, Țările române; lupta acestor popoare împotriva jugului otoman.

Formarea Statelor Unite ale Americii. Coloniile din America de Nord; cauzele și caracterul războiului dintre coloniile engleze și metropola; declarația de independență; Constituția americană.

Dezvoltarea orânduirii capitaliste de la revoluția din Franța până la Comuna din Paris (1789—1871).

Revoluția burgheză din Franța. Cauzele și desfășurarea revoluției; „Declarația drepturilor omului și ale cetățenului”; Constituția burgheză din 1791; începutul războaielor revoluționare; Convenția girondină; proclamarea Republicii; dictatura democratică iacobină și importanța sa istorică; contrarevoluția termidoriană. Caracterul și însemnătatea istorică a revoluției burgheze din Franța.

Franța și Europa între anii 1794 și 1815. Dictatura mării burgheze din Franța (directoratul, consulatul și imperiul); războaiele din timpul imperiului; blocajul continental; campania din Rusia; căderea imperiului napoleonean; caracterul de clasă și urmările politicii napoleonene.

Reacțiunea europeană și mișcările revoluționare între anii 1815 și 1830. Hotărârile Congresului de la Viena. Întărirea reacțiilor în Europa; revoluțiile din Spania și din Italia; intervențiile „Sfintei alianțe”; lupta revoluționară a popoarelor din Peninsula Balcanică; Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu. Mișcarea decembristă.

Dezvoltarea Angliei de la sfârșitul secolului al XVIII-lea până la mijlocul secolului al XIX-lea. Dezvoltarea economică; ascuțirea luptei politice (reforma electorală din 1832; mișcarea carlistă și importanța ei). Politica externă; expansiunea colonială.

Dezvoltarea Franței între anii 1815 și 1848. Restaurarea, caracterul ei reacționar; revoluția din iulie 1830; dezvoltarea economiei capitaliste în Franța; primele răscoale muncitorești. Politica externă; crotopirea Algeriei.

Apariția socialismului științific. Premisele socialismului științific; Karl Marx și Friedrich Engels; crearea Ligii comunistilor; Manifestul Partidului Comunist; importanța istorică a apariției marxismului.

Revoluțiile din anul 1848 în Europa. Revoluția din Franța; cauzele; politica guvernului provizoriu; lupta proletariatului parizian împotriva burgheziei. Presedinta lui Ludovic Bonaparte și instaurarea celui de-al doilea imperiu în Franța. Revoluția din Germania; cauzele; revoluția din Berlin; parlamentul de la Frankfurt. Activitatea revoluționară a lui Marx și Engels. Cauzele înfringerii revoluției din Germania. **Revoluția din Italia și Austria;** aspirația națională; socialul din Imperiul habsburgic; revoluțiile din Viena, Praga, Roma. Ungaria; cauzele și urmările înfringerii revoluției de la 1848/1849 din Imperiul austriac. Anul revoluționar 1848 în țările române.

Problema orientală. Lupta popoarelor balcanice împotriva Imperiului otoman; poziția marilor puteri în problema orientală; cauzele, caracterul și urmările războiului Crimeii.

Unirea Moldovei cu Țara Românească. formarea statului național românesc.

Unificarea Italiei. Formarea regatului Italiei; importanța și urmările unificării.

Unificarea Germaniei. importanța unificării.

Dezvoltarea S.U.A. până în 1865: situația economică și politică; sclavia negrilor; războiul civil; superioritatea nordului; rolul maselor și caracterul revoluționar al războiului.

Mișcarea muncitorească internațională între anii 1848 și 1876. Internaționala I. Necesitatea unității de luptă a clasei muncitoare; crearea Asociației internaționale a muncitorilor; rolul lui Marx și Engels în crearea și conducerea Internaționalii I.

Istoria lumii în stadiul capitalismului monopolist. Creșterea mișcării muncitorești între anii 1871 și 1917.

Comuna din Paris: ascuțirea contradicțiilor de clasă în Franța în urma războaielor franco-prusace; constituirea și activitatea revoluționară a Comunei din Paris; prima formă de stat a dictaturii proletarietului; căderea Comunei; importanța istorică a Comunei din Paris.

Germania la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Cauzele, particularitățile și consecințele dezvoltării economice a Imperiului german; politica internă și externă. Tripla alianță; pregătirea războiului mondial. Mișcarea muncitorească din Germania.

Italia în perioada 1870—1914: dezvoltarea economică, socială și politică.

Austro-Ungaria în perioada 1867—1914: caracterul dezvoltării economice, sociale și politice. Mișcarea muncitorească.

Anglia la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea: particularitățile dezvoltării economice; caracteristicile imperialismului englez; politica internă și externă. Tripla înțelegere; mișcarea muncitorească.

Franța la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea: caracteristicile imperialismului francez; structura de clasă a societății; politica internă și externă. Mișcarea muncitorească.

Dezvoltarea capitolului al XX-lea: dezvoltarea capitalismului; regimul politic țarist; politica externă a Rusiei țariste. Mișcarea muncitorească; rolul conducător al lui V. I. Lenin; cauzele, caracterul și importanța revoluției din anii 1905—1907.

Statele Unite ale Americii la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea: dezvoltarea social-economică; apariția imperialismului american; politica internă și externă. Mișcarea muncitorească.

China în secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea: regimul feudal; dominația imperialistă; războiul țărănesc al taipinilor; dezvoltarea capitalismului; războiul chino-japonez; răscoala „boxerilor”; revoluția burgheză din anul 1911—1913 și urmările ei.

Japonia în secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea: regimul feudal; revoluția burgheză din 1868; dezvoltarea capitalismului; regimul politic; politica externă. Inceputul mișcării muncitorești.

Mișcarea muncitorească internațională după Comuna din Paris: situația clasei muncitoare și a mișcării muncitorești după înfringerea Comunei; înființarea Internaționalii a II-a; rolul lui Engels.

Primul război mondial imperialist: cauzele și caracterul războiului; forțele participante; desfășurarea războiului; falimentul Internaționalii a II-a; revoluția burgheză-democrată din februarie 1917 din Rusia.

ISTORIA CONTEMPORANĂ

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie: pregătirea revoluției și victoria insurecției armate la Petrograd; hotărârile istorice ale Congresului al II-lea al Sovietelor; cauzele victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Însemnătatea istorică mondială a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

U.R.S.S. între cele două războaie mondiale: războiul civil și intervenția imperialistă în Rusia, trecerea la construirea socialismului. Constituția U.R.S.S.; victoria socialismului în U.R.S.S.

Țările capitaliste între cele două războaie mondiale: sfârșitul primului război mondial; tratatele de pace. Avântul revoluționar al mișcării muncitorești internaționale; crearea Internaționalii a III-a (Comunistă). Stabilizarea relativă a capitalismului; situația clasei muncitoare (1923—1928). Criza economică mondială din anii 1929—1933; cauzele, trăsăturile și consecințele ei. Creșterea pericolului de război; ascuțirea contradicțiilor imperialiste; acțiunile Germaniei pentru revizuirea Tratatului de pace de la Versailles; crotopirea Abisiniilor de către Italia fascistă; războiul civil din Spania; crotopirea Austriei și Cehoslovaciei de către Germania hitleristă. Lupta clasei muncitoare împotriva fascismului și a războiului; conducerea luptei antifasciste și antirăzboinică de către partidele comuniste.

Al doilea război mondial (1939—1945). Cauzele și desfășurarea războiului în anii 1939—1941; Marea Război pentru Apărarea Patriei al Uniunii Sovietice; formarea coaliției antihitleriste; lupta pentru eliberarea popoarelor crotopite; rolul important al mișcărilor naționale de rezistență și eliberare sub conducerea partidelor comuniste; contribuția României la războiul antihitlerist; înfringerea Germaniei hitleriste; înfringerea Japoniei. Învălmășelile celui de-al doilea război mondial; formarea O.N.U. Încheierea tratatelor de pace.

Statele capitaliste după al doilea război mondial: ascuțirea contradicțiilor dintre statele capitaliste; destrămarea sistemului colonial al imperialismului. Mișcarea muncitorească din statele capitaliste; situația clasei muncitoare; lupta partidelor comuniste pentru socialism, democrație, pace; lupta de eliberare a popoarelor din colonii; dezvoltarea pe linia progresului social a noilor state independente.

Statele socialiste după al doilea război mondial: formarea și dezvoltarea sistemului mondial socialist; construcția comunismului în U.R.S.S. Apariția statelor de democrație populară; transformările revoluționare în țările socialiste. Republica Socialistă România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste. Rolul conducător al partidelor comuniste și muncitorești.

Dezvoltarea culturii și tehnicii contemporane în țările socialiste.

GEOLOGIE

Geologia generală. Minerale. Proprietățile de recunoaștere a mineralelor. Mineralele principale care intră în alcătuirea rocilor: grupa cuarțului, grupa feldspatilor, grupa micelilor, grupa piroxenilor și amfibolilor, grupa oxizilor. Minerale accesorii: silicaciți, acoriți, oxizi, carbonați, sulfuri, sulfuri, cloruri, fluoruri. Rocile principale care iau parte la alcătuirea scoarței Pământului. Rocile magmatice. Familia granitelor, familia granodioritelor, familia dioritelor, familia bazaltului. Rocile sedimentare. Clasificarea rocilor sedimentare. Rocile sedimentare detritice: mobile și cimentate. Rocile sedimentare de precipitație chimică (evaporite). Rocile sedimentare organogene (biogene). Acustolite; rocile organogene calcaroase și rocile organogene silicioase. Cărbunii: cărbunii de pământ, cărbunii brunși, petrolul, asfaltul, ozocerita, gazele naturale, Rocii metamorfice: gnaisul, mica șistul, cuarțul, ardizia și marmura.

Geologia istorică (stratigrafia). Principii conducătoare pentru stabilirea vârstei straturilor. Fosiile și importanța lor. Era precambriană. Evenimente însemnate din era precambriană. Viata în timpul erei precambriană. Răspândirea rocilor precambriene pe suprafața Pământului. Răspândirea lor în Republica Socialistă România. Era paleozoică (primară). Evenimentele geologice mai importante din era paleozoică. Viata în timpul erei paleozoice. Răspândirea depozitelor paleozoice în țara noastră. Era mezozoică (secundară). Evenimentele principale din era mezozoică. Viata în timpul erei mezozoice. Răspândirea straturilor mezozoice în țara noastră. Era neozoică (tertiară). Perioada paleogenă. Evenimentele principale din perioada paleogenă. Paleogenul în țara noastră. Perioada neogenă. Neogenul în țara noastră. Perioada cuaternară. Evenimentele însemnate din cuaternar. Viata în perioada cuaternară. Originea și evoluția omului. Uniunile structurale ale teritoriului țării noastre. Rolul lucrărilor geologice în descoperirea substanțelor utile. Realizările industriale de petrol și gaze în anii puterii populare.

PSIHLOGIE

Obiectul psihologiei. Definiția psihologiei. Procese psihice. Psihul, însușirea a materiei superioare organizate care constă în reflectarea subiectivă a realității obiective. Conștiința omului; condiționarea social-istorică a conștiinței.

Senzațiile și percepțiile. Noțiunile de senzație și de percepție (exemple și definiții). Baza fiziologică a senzațiilor și a percepțiilor. Felurile senzațiilor. Sensibilitatea și condițiile schimbării ei. Percepțiile obiectelor. Caracterul sintetic al percepției. Rolul experiențelor anterioare în percepție. Observația; condițiile unei bune observări.

Atenția. Noțiuni generale despre atenție. Bazele fiziologice ale atenției. Felurile atenției (atenție voluntară, atenție involuntară). Însușirile fundamentale ale atenției (stabilitate, distribuție, deplasare, distragerea atenției). Educația atenției.

Memoria. Caracterizare generală a memoriei. Procesele memoriei și baza lor fiziologică. Reprezentările și caracterele lor. Memorarea intenționată și neintenționată, logică și mecanică. Păstra-

rea; recunoașterea; reproducerea (asociațiile de idei); uitarea. Educația memoriei.

Imaginația. Noțiunea de imaginație (exemple și definiție). Imaginația și experiența anterioară. Felurile imaginației: a) reproducivă; b) creatoare. Visarea (în stare de veghe). Importanța imaginației. Educația imaginației.

Gîndirea și limbajul. Noțiunea de gîndire (exemple și definiție). Gîndirea ca proces de reflectare a realității obiective în forma mijlocită și generalizată. Legăturile dintre activitatea practică. Bazele fiziologice ale gîndirii și limbajului. Unitatea dintre gîndire și limbaj; formele limbajului. Operațiile gîndirii: analiza și sinteza, comparația, abstractizarea și generalizarea (noțiunea, concretizarea). Educația gîndirii și limbajului.

Gîndirea logică și legile ei. Formele logice: noțiunea, judecata, raționamentul. Relațiile dintre volumul și conținutul noțiunii. Împărțirea noțiunilor. Reguli de definire și împărțire a noțiunilor. Corelația dintre judecăți și noțiuni; elementele judecății. Legile gîndirii logice. Raționamentele deductive și inductive și importanța lor.

Procese afective. Caracterizarea generală a vieții afective. Poliaritatea proceselor afective. Legătura proceselor afective cu procesele de cunoaștere și cu activitatea. Emoțiile și baza lor fiziologică. Expresiile emoționale. Dispozițiile și pasiunile; cauzele lor. Sentimentele și felurile sentimentelor (intelectuale, estetice, morale). Educația sentimentelor.

Acțiunile voluntare și deprinderile. Noțiuni despre activitate. Motivele și scopurile activității omului; interacțiunea motivelor. Ac

